

Vállalkozás. Vállalati
költiségek és bevétel. Profit.

Підприємство. Витрати та доходи
підприємства. Прибуток.

Üzleti vállalkozás / Підприємництво

Az **üzleti vállalkozás** olyan tevékenység, amelynek alapvető célja a nyereség-szerzés és a fogyasztási igények kielégítése.

A vállalkozási tevékenység általános elemei a következők:

- meghatározott cél elérésére való törekvés,
- erőforrások, lehetőségek, képességek mozgósítása, felhasználása,
- kockázatvállalás, vagyis a cél elérhetősége mellett a kudarc, a bukás lehetőségének vállalása is.

Підприємництво - це діяльність, основною метою якої є отримання прибутку та задоволення потреб споживача.

Загальними елементами такої діяльності є:

- досягнення певної мети,
- мобілізація та використання ресурсів, можливостей
- прийняття ризику, тобто крім досягнення мети, також прийняття на себе можливості невдачі або програшу.

Vállalat / Підприємство

A **vállalat** a modern gazdaságok gazdasági-szervezeti alapegysége, amely szervezeten, jogilag szabályozott keretek között működik.

A vállalat általános **ismérvei**:

- a fejlett árugazdaság szervezeti alapegysége,
- önálló, a gazdasági élet egyéb szereplőitől gazdaságilag elkülönül, hozzájuk piaci közvetítéssel kapcsolódik,
- tevékenységének célja fogyasztói igények kielégítése,
- pénzjövedelem (profit) szerzésére, növelésére törekszik,
- önálló jogi személy, saját nevében köt üzletet,
- kockázatot vállal.

Підприємство є основною економічною та організаційною одиницею сучасної економіки, функціонуючи в організованих та законодавчо регульованих рамках.

Загальні **особливості** підприємства:

- основна організаційна одиниця розвиненої товарної економіки,
- незалежна, економічно відокремлена від інших суб'єктів економічного життя, пов'язане з ними через ринкове посередництво,
- метою його діяльності є задоволення потреб споживачів,
- прагне заробляти та збільшувати грошові доходи та прибуток,
- незалежна юридична особа, яка укладає бізнес від свого імені,
- готове ризикувати.

Vállalati célok, stratégia és taktika / Корпоративні цілі, стратегія та тактика

- A vállalat racionális gazdasági, piaci szereplő, tevékenysége során bizonyos célok elérésére törekszik. Az alapvető cél meghatározása a klasszikus vállalat esetében viszonylag egyszerű. Ez a cél a **minél magasabb vállalati jövedelem, a profit elérése.**
- Підприємство є раціональним економічним та ринковим гравцем, прагне досягти певних цілей у своїй діяльності. Визначення основної мети для класичної компанії є відносно простим. Ця мета - досягнення **максимально можливого корпоративного доходу та прибутку.**

Vállalati célok, stratégia és taktika / Корпоративні цілі, стратегія та тактика

- Célszerű megkülönböztetni a vállalat hosszú távon érvényes stratégiáját, a vállalat konkrét körülményei által motivált rövid távú, taktikai céljaitól.
- A vállalati stratégia a vállalat hosszú távú céljainak és a célok eléréséhez szükséges eszközöknek az összessége.
- Доцільно відрізняти довгострокову стратегію компанії від її короткотермінових, тактичних цілей, мотивованих конкретними обставинами компанії.
- Корпоративна стратегія - це сукупність довгострокових цілей компанії та інструменти, необхідні для досягнення цих цілей.

Vállalati célok, stratégia és taktika / Корпоративні цілі, стратегія та тактика

A **stratégiai célok** a következő főbb területekre irányulnak:

- piaci részarány növelése,
- a vállalat külső megítélésének alakítása,
- a jó pénzügyi helyzet fenntartása (hitelképesség, fizetőképesség),
- növekedés, fejlődés,
- korszerűsítés, innováció,
- jövedelmezőség, a vagyon gyarapítása stb.

Stratégiai célok zосереджені на таких основних сферах:

- збільшення частки ринку,
- формування зовнішнього сприйняття компанії,
- підтримка доброго фінансового стану (кредитоспроможність, платоспроможність),
- зростання, розвиток,
- модернізація, інновації,
- прибутковість, створення багатства тощо.

Vállalkozások típológiája / Типи підприємств

- A tevékenység jellege: termelő, forgalmazó, szolgáltató vállalat.
- A tulajdon formája: állami, önkormányzati, magán, vegyes.
- A társasági forma: egyszemélyes vállalat, társaság, részvénytársaság.
- A vállalat mérete: kis-, közepes- és nagyvállalatok.
- A profithoz való viszony: nyereségorientált és non profit szervezet.
- Вид діяльності: виробниче, торговельне, з надання послуг.
- Форма власності: державна, муніципальна, приватна, змішана.
- Форма компанії: одноосібне, господарське товариство.
- Розмір компанії: мікро, малі, середні та великі компанії.
- Відношення до прибутку: орієнтована на прибуток і неприбуткова організація.

- **Gazdasági társaságról** beszélünk, ha valamely vállalkozásba két vagy több személy társul. A társulás általában a tagok személyes tevékenységének egyesítésén kívül vagyonegyesítést is jelent, vagyont adnak össze, és azt közösen működtetik.
- A társaságokat csoportosíthatjuk a vállalat kötelezettségeiért való felelősség alapján: **korlátolt** és **korlátlan felelősségű** társaság.
- Говорять про **компанію**, якщо дві або більше осіб пов'язані з бізнесом. Об'єднання зазвичай означає, крім об'єднання особистої діяльності членів, об'єднання активів, об'єднання активів та їх спільну діяльність.
- Компанії можна згрупувати за їх відповідальністю за зобов'язаннями: саме так ми говоримо про **обмежену** та **повну** відповідальність.

- A **korlátolt felelősség** azt jelenti, hogy a tag, aki bevitte a társaságba a társasági szerződésben vállalt vagyoni hozzájárulást, a társaság üzleti bukása esetén azt a vagyonrészt elveszítheti, de azon felül a magánvagyonával nem felel (pl. Kft, részvénytársaság).
- A **korlátlan felelősség** azt jelenti, hogy a társaság tartozásaiért a társaság vagyonán túlmenően valamennyi tag saját teljes személyes vagyonával is felel. (Például ilyen társasági formák a közkereseti társaság, a betéti társaság.)
- **Обмежена відповідальність** означає, що учасник, який вніс у компанію майновий внесок, може втратити цю частину майна у разі провалу бізнесу компанії, але не несе відповідальності своєю приватною власністю (наприклад, ТОВ, акціонерне товариство).
- **повна відповідальність** означає, що крім активів компанії, всі учасники відповідають за борги компанії власними власними особистими активами. (повне товариство, товариство з додатковою відповідальністю.)

Részvénytársaság / Акціонерне товариство

A részvénytársaság olyan vállalati forma, amely az alapításhoz szükséges tőkét, részvények kibocsátásával szerzi meg.

A részvénytársaság főbb jellemzői:

- **Korlátolt felelősségű társaság** a részvényesek személyét illetően, mert a tagok (részvényesek) felelőssége csak a tulajdonukban lévő részvény értékéig terjed.
- Az **alaptőke** (törzstőke) a részvényesek által összeadott vagyontömeg, a részvények névértékének összege. Általában készpénzből és egyéb vagyoni értékből (apport) áll.
- A részvényesek jogait és kötelezettségeit a **részvény**, mint forgatható értékpapír testesíti meg.
- A részvényesnek **vagyoni** és **tagsági jogai** vannak.

Акціонерне товариство - це форма товариства, яка набуває капітал, необхідний для його створення, шляхом випуску акцій.

Основні особливості акціонерного товариства:

- Несе **обмежену відповідальність** для акціонерів, оскільки відповідальність членів (акціонерів) поширюється лише на вартість акцій, якими вони володіють.
- **Акціонерний капітал (zareestrovaniy kapital)** - це сума активів, доданих акціонерами, сума номінальної вартості акцій. Зазвичай він складається з грошових коштів та інших активів (у натуральній формі).
- Права та обов'язки акціонерів втілюються в **акціях** як оборотний цінний папір.
- Акціонер має **майнові права** та **право членства**.

Részvénytársaság / Акціонерне товариство

A legfontosabb vagyoni jog az **osztalék**hoz való jog.

- A legfontosabb tagsági jog a vállalat irányításába való beleszólási jog. Ezt a **közgyűlésen** gyakorolhatják.
- A részvénytársaság többféle részvényt bocsáthat ki. A két legfontosabb típus: a **törzsrészvény, vagy közönséges részvény és az elsőbbségi részvény**. A törzsrészvényesek rendelkeznek teljes körű szavazati joggal a közgyűlésen, ők befolyásolják a társaság működtetését. Az elsőbbségi részvények tulajdonosai az osztalékból való részesedés során élveznek elsőbbséget, az ő osztalékuk így biztosabb, de szavazati joguk korlátozott, vagy egyáltalán nem jogosultak a vállalat életébe való beleszólásra.
- A részvénytársaság működése: A részvénytársaság ügyei fölött a **részvényesek közgyűlése** dönt. Az ügyek vezetésére azonban **igazgató tanácsot** választanak, s két közgyűlés között ők irányítják a részvénytársaságot.

Найважливішим майновим правом є право на **дивіденди**.

- Найважливішим членським правом є участь в управлінні компанією. Це здійснюється на **загальних зборах акціонерів**.

- АТ може випускати кілька видів акцій. Два найбільш важливі типи - **звичайні акції** або **привілейовані акції**. Звичайні акціонери мають повне право голосу на загальних зборах, вони впливають на діяльність компанії. Власники привілейованих акцій мають перевагу над своєю часткою дивідендів, роблячи їх дивіденди більш безпечними, але з обмеженими або відсутніми правами голосу.

- Діяльність АТ: справи акціонерного товариства вирішуються на **загальних зборах акціонерів**. Однак для управління справами обирається **рада директорів**, і між двома загальними зборами вони керують АТ.

Termelési költségek / Витрати виробництва

- A vállalkozás, jogi formájától függetlenül, a profit elérése érdekében dolgozik.
- Az értékesítendő termékek előállításához különféle termelési tényezőket vásárol.
- **Termelési költségek** - a vállalkozás termékeinek gyártásával kapcsolatos erőforrások költségei.
- Підприємство незалежно від своєї організаційно-правової форми працює для отримання прибутку.
- Для виробництва продукції, що реалізуватиметься, вона купує різні фактори виробництва.
- **Витрати виробництва** – вартість ресурсів, залучених до виготовлення кінцевої продукції підприємства.

Explicit és implicit költségek / Явні та неявні витрати

A gazdasági költségek olyan kifizetések, amelyeket a vállalkozásnak teljesítenie kell az összes erőforrás megszerzéséhez és felhasználásához.

- Ezek **explicit** és **implicit** költségekből állnak.
- Az **explicit (számviteli)** költségek az erőforrásokért fizetett összegek, amelyeket a vállalat az erőforrások piacain vásárol, mivel a gyártó nem rendelkezik velük.
- Vannak azonban olyan források, amelyek a vállalat tulajdonában vannak, azaz nem kell fizetnie a vásárlásért. Van azonban egy bizonyos értékük is, amely a vállalkozás **implicit** (meg nem fizetett) költségeit jelenti.

Економічні витрати – це платежі, які має робити підприємство для отримання і використання всіх ресурсів.

- Вони складаються з явних та неявних витрат.
- **Явні витрати (бухгалтерські)** – це платежі за ресурси, які підприємство купує на ринках ресурсів, бо сам виробник не володіє ними.
- Однак, є такі ресурси, якими підприємство володіє, тобто за їх придбання не треба платити. Однак вони теж мають певну вартість, що й складатиме **неявні** (неоплачувані) витрати підприємства.

Időtávok a vállalkozásoknál / Часові періоди підприємництва

- **Rövid táv** - a vállalkozás termelési kapacitásának megváltoztatásához túl rövid időtartam, de elegendő a meglévő berendezések használati szintjének megváltoztatásához.
- **Hosszú táv** – az időszak elég ahhoz, hogy a vállalat képes legyen megváltoztatni a termelési kapacitás mennyiségét.
- **Короткостроковий період** – проміжок часу, надто короткий для зміни виробничих потужностей підприємства, але достатній для зміни рівня використання наявного устаткування.
- **Довгостроковий період** – це проміжок часу, достатньо тривалий для того, щоб підприємство змогло змінити обсяг виробничих потужностей.

$$TC = TFC + TVC$$

- TC - a termékek előállításához felhasznált összes erőforrás költségeinek összege.
- TFC - a teljes költségek azon része, amely nem változik a termelés változásával.
- TVC - a teljes költségek azon része, amely a kibocsátás változásával változik.
- TC – це сума витрат на всі ресурси, які використовуються для виробництва продукції.
- TFC – це та частина загальних витрат, яка не змінюється зі зміною обсягу продукції.
- TVC – це та частина загальних витрат, яка змінюється разом зі зміною обсягу продукції.

$$ATC = AFC + AVC$$

- $ATC = TC / q$ – egy termék előállításának összköltsége.
- $AFC = TFC / q$ - egy termékre jutó fixköltség .
- $AVC = TVC / q$ – egy termék előállításának változó költségek.
- $ATC = TC / q$ – загальні витрати на одиницю продукції.
- $AFC = TFC / q$ – частина постійних витрат, що припадає на одиницю продукції.
- $AVC = TVC / q$ – розмір змінних витрат на одиницю продукції. .

$$MC = \frac{\Delta TC}{\Delta Q} = \frac{\Delta TVC}{\Delta Q}$$

- **A határköltség (MC)** - a további egységnyi kibocsátás előállításának többletköltsége. A termelés növekedése esetén csak a változó költségek összege változik.
- **Граничні витрати (MC)** – це додаткові витрати на виробництво додаткової одиниці продукції. У разі збільшення обсягу виробництва змінюється тільки частина змінних витрат.

Példa...

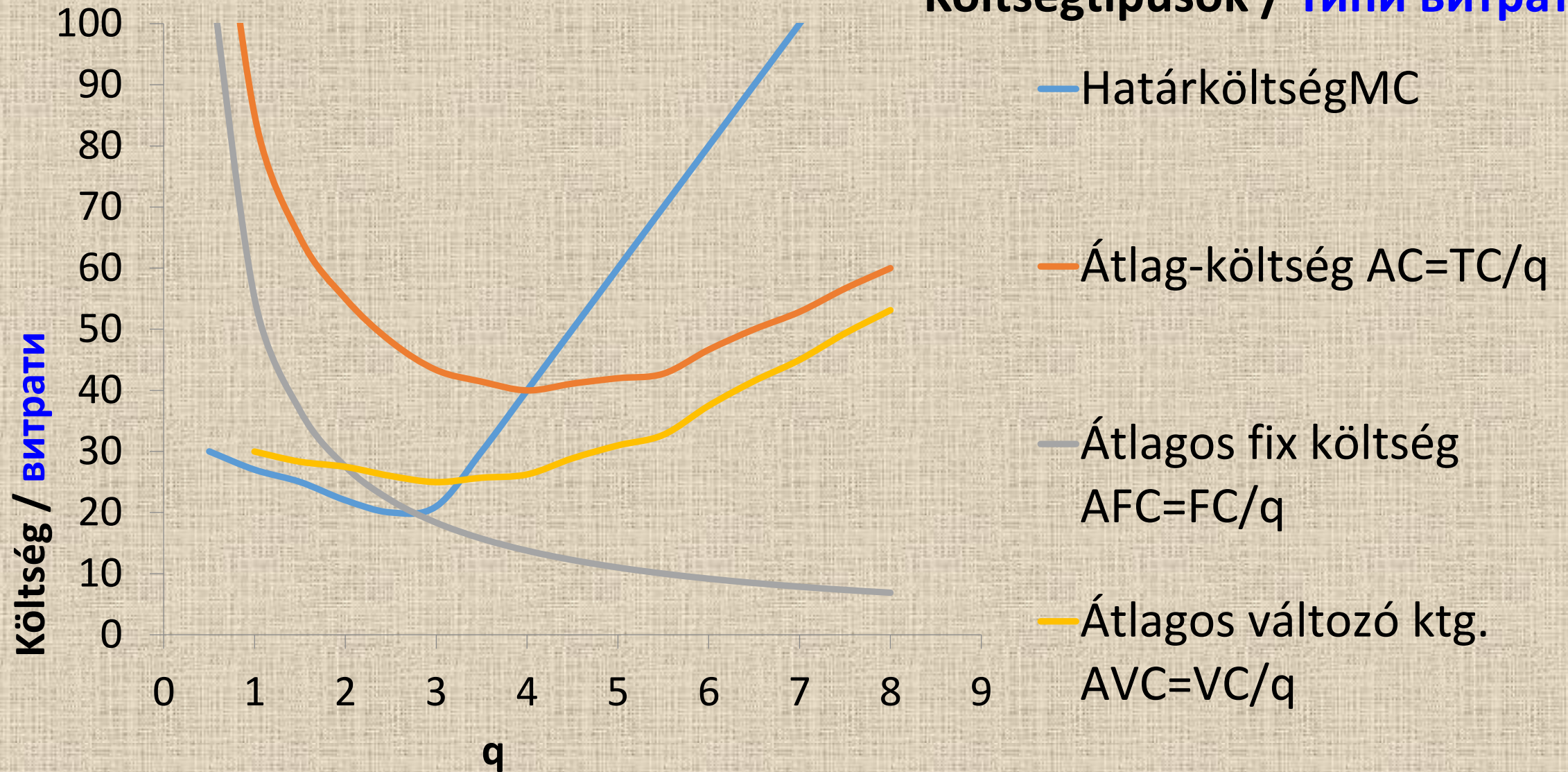
<i>Mennyiség</i> <i>q</i>	<i>Állandó költség</i> <i>FC</i>	<i>Változó költség</i> <i>VC</i>	<i>Összköltség</i> <i>TC</i>	<i>Határköltség</i> <i>MC</i>	<i>Átlag-költség</i> <i>AC=TC/q</i>	<i>Átlagos fix költség</i> <i>AFC=FC/q</i>	<i>Átlagos változó költ.</i> <i>AVC=VC/q</i>
0	55	0	55	33 30	végtelen	végtelen	meghatározhatatlan
1	55	30	85	27 25	85	55	30
2	55	55	110	22 20	55	27,5	27,5
3	55	75	130	25 30	43,3	18,3	25
4	55	105	160	40 50	40	13,75	26,25
5	55	155	210	60 70	42	11	31
6	55	225	280	80 90	46,7	9,2	37,5
7	55	315	370	100 110	52,9	7,9	45
8	55	425	480	120	60	6,875	53,125

Költségek ábrázolása

Össz-, állandó- és változó költség / **Загальні, постійні та змінні витрати**

Költségtípusok / Типи витрат

$$TR = P * Q$$

TR – vállalati bevétel.

P – az eladott termék ára.

Q – az eladott termékmennyiség.

TR – це виторг, виручка від реалізації продукції, дохід.

P – це ціна одиниці проданої продукції.

Q – кількість проданої продукції.

$$MR = \frac{\Delta TR}{\Delta Q}$$

Határbevétel (MR) – az összbevétel változása egy termék többlett eladásából.

Граничний дохід (MR) - зміна загального виторгу фірми, що походить від продажу однієї додаткової одиниці продукції.

P	Q	TR	MR	AR
6	0	0	-	-
5	1	5	5	5
4	2	8	3	4
3	3	9	1	3
2	4	8	-1	2
1	5	5	-3	1

Profit típusa / Види прибутку

Gazdasági nyereség - a teljes bevétel és az összes költség közötti különbség.

$$EP = TR - TC, \text{ ahol}$$

EP - gazdasági nyereség

TR – összbevétel

$$TC = EC + IC, \text{ ahol}$$

- EC – explicit költségek
- IC – implicit költségek

Економічний прибуток – різниця між загальним виторгом та загальними витратами.

$$EP = TR - TC, \text{ де}$$

EP – економічний прибуток

TR – загальний виторг

$$TC = EC + IC, \text{ де}$$

EC – явні витрати

IC – неявні витрати

Profit típusa / Види прибутку

Számviteli nyereség - a teljes bevétel és az explicit költségek közötti különbség.

$A_c P = TR - EC$, ahol

A_c - számviteli nyereség

EC – explicit költségek

Normál profit – az a minimális bevétel, amellyel a vállalkozó még a képes a tevékenységével foglalkozni.

Бухгалтерський прибуток – різниця між загальним виторгом та явними витратами.

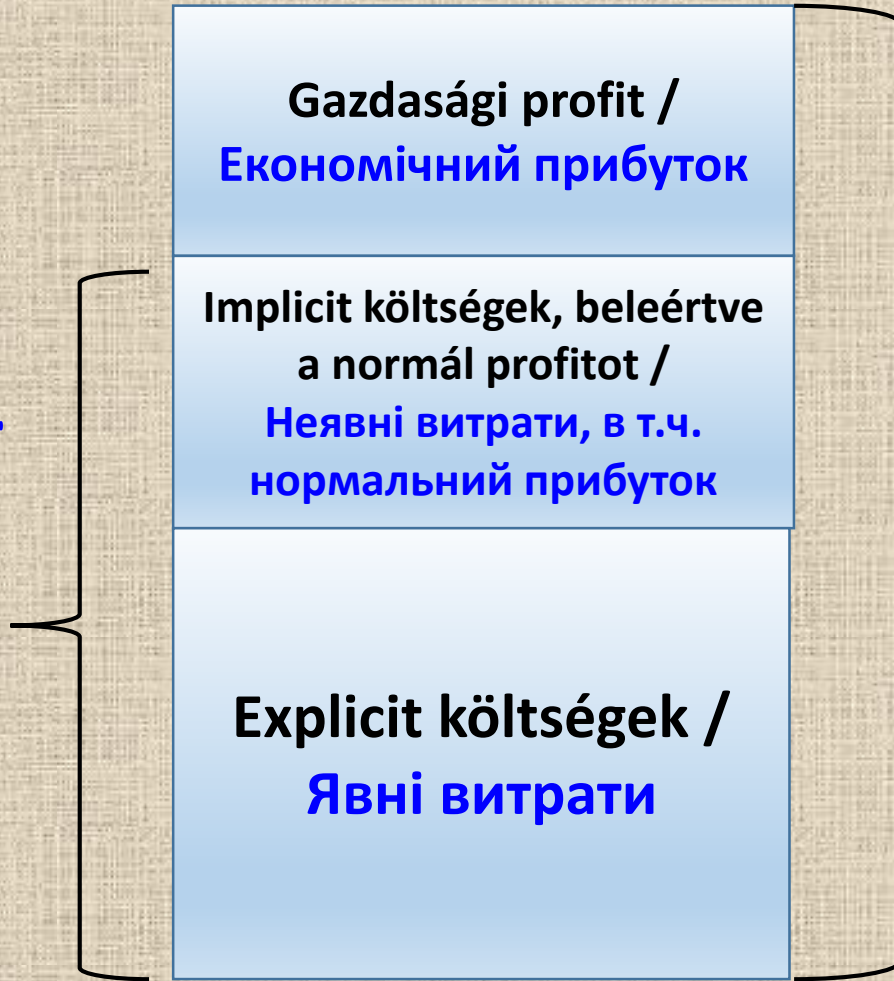
$A_c P = TR - EC$, де

A_c – бухгалтерський прибуток

EC – явні витрати

Нормальний прибуток – це той мінімальний дохід, який має заробити підприємець, щоб залишитися у своєму бізнесі.

**Gazdasági költségek /
Економічні витрати**

**Gazdasági profit /
Економічний прибуток**

**Implicit költségek, beleértve
a normál profitot /
Неявні витрати, в т.ч.
нормальний прибуток**

**Explicit költségek /
Явні витрати**

Összbevétel / Загальний виторг

**Számviteli profit /
Бухгалтерський
прибуток**

**Számviteli költségek
(csak explicit költségek) /
Бухгалтерські витрати
(тільки явні витрати)**

Rentabilitás (nyereségesség) / Рентабельність

Profit - a vállalkozás hatékonyságának fő mutatója.

A profit abszolút nagysága azonban nem elegendő alap a tevékenység minőségének jellemzésére. Ezért a vállalkozás minőségét egy relatív mutató határozza meg, amely tükrözi a jövedelmezőség egy tényezőhöz viszonyított mértékét.

Nyerességesség - a nyereségnek a befektetett eszközök és a forgó-eszközök értékéhez viszonyított aránya % -ban kifejezve.

Прибуток – основний показник ефективності роботи підприємства. Однак абсолютні розміри прибутку не є достатньою підставою для характеристики якості цієї роботи. Тому якість роботи підприємства визначають за відносним показником, який відображає ступінь прибутковості стосовно того чи іншого фактора.

Рентабельність – відношення прибутку до вартості основних виробничих та оборотних засобів, виражене у %.